

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Beseda o delegacijah.

(Konec.)

V našem cesarstvu ste dve skupini dežel, avstrijska pa ogerska. Vsaka ima svojo vlado, t. j. svoje ministre; njiji pa je tudi vsaka odgovorna seveda v prvi vrsti Njih veličanstvu, svitlemu cesarju, za tem pa tudi ljudstvu, ki biva v skupini teh dežel. Ljudstvo samo pač ne more poklicati vlade na odgovor ali ono stori to po državnih zborih.

Zato je v vsaki skupini državni zbor. Le-ta pa obstoji iz dveh delov, iz gosposke in pa iz poslaniške hiše. Prva, gosposka hiša, ima neko število visoke gospode, katero je v časih višje, v časih nižje.

Ljudstvo do nje nima nobene pravice. V njej so vsi nadvojvode, t. j. moški udje cesarske rodovine, ki imajo leta, zatem glave najveljavnejših plemenitih rodovin v državi, škofje in nadškofje, ki so ob enem knezi in pa imenitni možje, ki jih pokliče svitli cesar v to hišo za čas življenja.

Druga poslaniška hiša, ima določeno število 353. Le-te voli ljudstvo v četririh redih, veliko posestvo voli 85 poslancev, mesta in trgi 115, kmečko posestvo 131 in pa trgovinske zbornice 22, v vsem torej 353.

Tak je pri nas državni zbor, blizu enak pa je tudi v ogerski skupini dežel, v bistvu vsaj ni razločka. Pravice državnih zborov niso male, posebno še, kar se tiče novih postav in pa državnih stroškov. Za to pa se lahko umeje, da se godi v državi tem bolje, čem bolje si ljudstvo izvoli poslance. Eden ali drug dobri poslanec, to je resnica, še ne stori vsega ali čem več je dobrih, tem prej imamo upanje, da bo za ljudstvo bolje v rečeh, v katerih je pomoč mogoča.

Po vrhu pa še ima državni zbor pravico, da izvoli iz svoje srede gotovo število poslancev v delegacijo. Delegacija je po takem tedaj zbor državnih poslancev, ki jih volita oba dela

državnega zbora, gosposka in poslaniška hiša, Gosposka hiša voli jih 20, poslaniška pa 40. Prva voli jih z večino glasov, druga tudi z večino glasov, toda poslanci se razdelé po kronovinah ter izvolijo potem iz vsake kronovine po 1 do 10 poslancev v delegacijo.

Štajarski poslanci n. pr. volijo dva in ker odloči večina glasov, njo pa imajo nemški liberalci, zato ne pride v delegacijo noben slovenski pa tudi noben konservativen nemški poslanec. To ni dobro in še lepo ni, toda zoper postavo ni, torej moramo trpeti ali kar je še bolje, gledati nam je na to, da pridejo s časom naši in konservativni nemški poslanci do večine.

Enako sestavlja se tudi ogerska delegacija, samo da še malo ležje, kajti tu voli hiša plemenitašev 20, hiša poslancev pa 40 mož v delegacijo, pri zadnjih mora biti čvetero hrvaških, čvetero pa slavonskih, v vsem skupaj jih je torej tudi 60.

In pravice teh dveh delegacij? One tudi niso male. Kakor imamo le enega cesarja, tako je tudi le ena, avstrijsko-ogerska država. Tudi ona ima svoje potrebe, to pa v treh rečeh: gledé reči, ki gredó do drugih, do zunanjih držav. Le-te so v rokah „ministra zunanjih zadev“, sedaj so v rokah grofa Kalnokyja. Po tem gledé vkupne armade, ona stoji pod „vojnim ministrom“, sedaj pod grofom Bylandtom in nazadnje še gledé stroškov vkupne države, nje ima „minister državnih financ“, tačas baron Kallay v rokah.

Male reči to niso, to se vidi iz vsega celo lahko in pri njih imate le delegacijo, avstrijska in ogerska, besedo, le njima razloži vsako leto enkrat in če je treba, kakor je bilo to letos, še drugo ali more biti še tudi večkrat, vsaki teh treh ministrov, kar je treba državi.

Resnica, to vam niso male reči in zato tudi kaže, da sedé v delegacijah le možje, ki še imajo srce za cesarstvo, pravo domoljubje. Doslej je še to bilo vselej in tudi pri zadnjem zborovanju delegacij se je tako godilo. Obé

delegaciji ste v tem bili edini, ter ste privolili, kar je vkupna vlada od njiji terjala. Seči bode treba seveda precej globoko v žepe, toda kakor poznamo može v delegacijah, takrat ni bilo druge pomoči.

Bog le daj, da bi še samo pri tem ostalo!

„Črna vojska“, nje namen in sestava.

(Dalje.)

Kdo se oproščuje črnovojniške dolžnosti? — Vsak, kdor nima zato službovanje sposobnih telesnih ali pa duševnih zmožnosti. Oproščevanje je toraj trojne vrste in sicer: brezpogojno oproščenje, oproščenje dejanske črnovojniške službe in začasno oproščenje. Vendar se pri tem oproščevanju ne bo tako strogo na določene telesne napake gledalo, kakor se to godi pri potrjevanju v stalno vojsko. Večina telesnih napak, zaradi katerih je bil morebiti mladenič v svojem dvajsetem letu pri novačenju zvržen, je taka, da še bode za črnovojnika kljub temu sposoben. In še več! Kdor bi nikakor ne bil sposoben, da bi ga uvrstili med črnovojniške vrste, porabil se bo za prenašanje ranjencev, za pisarniška ali druga taka dela, kakor tudi za prenašanje živeža, ali pa za kopača pri utrdbinah itd. Nesposoben pa je človek tudi za črnovojnika, če ima katero sledečih napak: 1. Prirojena ali pozneje nastala popolna gluhoti na obeh ušesih. 2. Skaljena punčica, ali če je ni na pravem mestu, ali je sploh ni. 3. Slepota na obeh očesih. 4. Grdo pokažen nos, posebno če ovira taisti dihanje ali kazi govorjenje. 5. Zajčja ustnica, ali če so ustnice hudo zaraščene, da človek ne more lahko jesti ali govoriti. 6. Velik krof, vsled katerega človek težko sôpe. 7. Bizgavke na jezičku ali v dušniku. 8. Velika grba v oprsji ali v hrbtišču. 9. Predeljen hrbtanec. 10. Nenaravna zadnjica. 11. Izredna telesna pokveka, pokažena roka ali noga, ali če na nji manjka kakega važnega člena. 12. Zlomljeni in zopet zaceljeni udje telesa, če so vsled tega krajši postali in človeka na delu ovirajo. 13. Zastarani in neozdravljivi izpahi udov, zaraščeni udje, če vsled njih človek ni za delo. 14. Pokažena ali zvita noga. 15. Pritličnost, pokveka na celem telesu. 16. Bramorji, če jih ima človek veliko. 17. Izredno veliki izrastki na telesu, ki so neozdravljivi. 18. Mutasti ljudje.

Na prvi pogled se že vidi, da tukaj manjka še veliko bolezni, katerim je človek podvržen in je vsled tistih popolno nesposoben za črnovojniško službo. Dotične komisije bodo pa že same na to delale, da se bo sestava nedostatnosti spopolnila.

Za temi pomanjkljivostmi, vsled katerih je človek popolnoma oproščen črnovojniške službe, navedenih je 68 družih, vsled katerih

dotični sicer ni sposoben za službo v orožju, pač pa bode lahko opravljal kako pomožno službo v črni vojski. Ne bomo jih naštevati, kajti preveč bi potrebovali časa in prostora, našim čitateljem bi pa vendar ne pomagali kdo vé, kako, ker bi le malokateri mogel sam na sebi določiti, ali ima katero tistih pomanjkljivosti ali ne. Sicer bo pa vsak sam izvedel pri črnovojniški pregledovalni komisiji, kaj mu manjka.

Manjše nedostatnosti, ki nobenega ne oproščajo, so te-le: pleša, pomanjkanje enega nšesa, slabši pogled na levem očesu, če je desno oko pravilno razvito, slabi zobjé, če vsled njih ne trpi život, majhne kile, katere obveza dobro zadržuje, topa noga, če tista ne ovira človeka pri hoji itd.

Ali so ti, ki so se odkupili vojaštva, podvrženi črni vojski ali ne? — Na to vprašanje, ki bo še kje koga zanimalo, v postavi ni nobenega pravega odgovora. V državnem zboru in to v obeh zbornicah zastopali so misel, da, kdor se je od vojakov odkupil, je oproščen tudi od črne vojske. Da se ni nič posebnega v tem oziru ukrenilo, je uzrok prepičlo število odkupljencev, katerih je od leta do leta manj, kakor je to brambovski minister grof Welsersheimb sam priznal. Poslednjič so se mladenči od vojakov leta 1867 odkupovali, pozneje nič več ne. Ker so se pa prav odkupljenci od vseh strani jeli oglašati, da naj se jim vendar naravnost pové, kako je z njimi gledé črne vojske, je vlada njihovi želji ustregla. Vlada je rekla, da so se odkupljenci ob svojem času sicer res odkupili od službovanja v stalni vojski. Ta dobrota se pa nikakor ne razteza tudi na črno vojsko, katere ob času odkupa še ni bilo. Odkupljenci so toraj tudi črni vojski podvrženi, ker so se pa od službovanja v stalni armadi odkupili, ne smejo se nikakor za naméščevanje vojakov, ki so v boju padli, v stalni armadi ali pri brambovcih rabiti; temveč le za notranja, za pomožna dela v črni vojski, n. pr. pri zgradbi utrdbin itd. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Detelja in nje setev.

Deteljo sejati ni tako lahko, kakor se semtertje misli, ampak to opravilo je za-nj, ki se na-nj ne izpozna, lahko celo sitno. Kdor tega dela ni vajen, lahko se hudo jezi nad setvijo, ko se mu pokaže izpod prsti. Zakaj? Seme je celo majhno in mogoče, da znaš vsako drugo silje prav sejati, detelja ti pa le ne ugodi, ker se ti prikaže detelja le v kupih, tu je je preveč, tam pa nič ali le malo.

Tudi za nj, ki ve z njo ravnati, še je zmerom težkoča pri setvi, saj se sapa, veter, ki je pihal ob tvojem sejanju, še pozna v rasti. Ta

težava še je večja, kedar ne seješ samo detelje, ampak drugo travo. Že v tem je težava, da si človek zmeša različna semena tako, kakor bo prav za polje.

Njive tudi nimaš koj pri roki ter se ti na poti zmeša lahko seme vse drugače, kakor bo tebi ljubo. Lehko, plevno seme zleze se ti kvišku, težje, okroglo pa se vleže na dno. In še v tem, ko seješ, pade ti težje seme koj iz roke, lažje pa nese sapa drugam, kakor je tvoja volja.

V tem pa se da pomoči, izlasti ako se seje detelja pod žito. Deteljno seme se namreč zmeša med žito, ki leži v škafu namočeno. Detelja se prime v tem žita in se torej z žitom vred vseje. Žito mora se seveda parkrati premešati, tako pa ne bode lahko zrna, na katerem bi ne viselo kako deteljno seme.

Žito se mora pa vsejati, kedar še je mokro, torej ne, ko je že postalo suho. Težko pa to delo ni, kajti iz roke gre ti malo drugače, kakor suho žito.

Kolike koristi da je tako sejanje, tega nam ni treba še dokazovati. Če že druga ne, eno delo si prihranimo, dvehkrat nam ni treba iti po njivi gori in doli. To delo je opravljeno v eni poti.

Eno ti v tem pač lahko pride na misel, to, da na tak način pride deteljno seme z žitom vred pregloboko v zemljo ter ne pride, ko kali, na vrh. Ali izkušnja uči, da se tega ni treba bati. Detelja pride v zadostnem številu kvišku in ni treba za tako setev nič več semena, kakor se ga sicer porabi.

Zemlja, to je že resnica, ne sme biti pretežka. Na težki zemlji bi ne kazalo tako sejanje. Kdor pa ima lahko, prhko zemljo — tako, da jo je enkrat prevleči že zadosti, njemu svetujemo, naj poskusi to sejanje.

Sejmovi. Dne 21. marcija v Št. Ilju na Goriškem, pri sv. Barbari v Halozah, pri sv. Jožefu pri Mariboru in v Zibiki, potem na Blanci, v Rogatecu in pri sv. Jederti nad Laškim. Dne 22. marcija v Vitanju. Dne 27. marcija na Podplatu in Teharjih.

Dopisi.

Iz Št. Lenartskega okraja. (Okr. odbor.) Širokoustno je glasilo dr. Aussererja pred kratkim planilo nad novoizvoljenim okr. zastopom Št. Lenartskim, oziroma nad odborom. Mi nočemo razuzdanim črkam slediti, temveč mirno, pa jasno odgovarjati. Videlo se je zopet, da naši „purgarji“ kmete lovijo za časa, dokler bi njihovim željam ustregli; takrat se prilizujejo, znajo (a sicer so hlapci Aussererjevi) slovenski, in celo gospodom duhovnikom se s sladkim obetanjem približujejo, samo da se spolni mera

neizkončne sebičnosti in slavohlepnosti! A drugače je prišlo; naši junaški kmeti spoznali so volka v ovčji koži še pravi trenotek in rešili si častno ime slovenske domovine ter s tem pokazali mejo, do katere še nemška oholost nima pristopa; saj je tako tudi dobro, da se naši vrli nepopačeni kmeti nočejo udati prisiljenemu vodstvu. Kaj ima peščica tukajšnjih kričočev prednosti pred njimi? Menda se večinoma lahko odgovori: „samo z dolgi se preti, in še enkrat z dolgi“. — Ne bomo ostro sodili, ako pišemo, da nasprotniki naši v sili vse prilike v ta namen porabljajo, da svoj cilj dosežejo. Koliko so si prizadevali svojega „odrešenika“ na krmilo spraviti, kaj so vse lepega pripovedovali, kako dobro so pod njegovim načelništvom gospodarili, kaj pripravili (?). — Da je „mir in zasluga“ le trajala do dneva volitvenega, kaže dovolj sedajna razburjenost po dokončanih volilnih borbah. Zdaj, ko so propali, se grozijo, psujejo po duhovnikih in slovenski inteligenciji in lasé si iz same žalosti rujo ter kričé: „Le mi smo dobro gospodarili ali prav za prav jaz vsega zmožni, vse vedoči načelnik, le jaz bi imel edini zaslugo in moč še dalje naprej gospodariti. Glejte, kaj pa se je zdaj zgodilo! Je-li to hvaležnost za ves moj trud (posebno za trud agitacije)?!“ Odvracajmo se tem kričočem; a dosledno bomo mi v novem zastopu in odboru si stališče branili, pokazati čemo, da nasprotni krič nas ne slepari več; odgovarjali bomo s pridnim delom, brez hvalisanja vršilo se bo delo natanjko, nesebično le v prid naših pridnih volilcev iz celega slovenskega okraja; pustimo tržane kričoč pri njihovi vesti, da vse le sami najboljše umejo! — Na delo tedaj, novi odbor, brani si posebno ti čast; na delo novi zastop! pokaži, da je kmet slovenski se sprebudil in dozorél in da si ume svoje zadeve sam varovati! — Na zadnje še nasprotnikom ključemo: „Ne bode vam več prilika zgubljeno borbo zopet pridobiti, ustanovili bomo si društva, katera nam zagotavljajo narodno srečo tudi še po dvanajstih in 10krat dvanajst letih!! Kmet slovenski, stoj kakor skala. Ti si steber vsega življenja, tedaj porabi sam vse moči za svoj obstanek in narodni napredek!“

Iz Celja. (Nemškutarske spletke.) V seji krajnega šolskega sveta za celjsko okolicu se je stavil nek predlog, ki našim Velikonemcem ni bil po volji. Zato zahteva predsednik krajnega šolsk. sveta, Velikonemec Mravlak, naj prevzame predsedništvo njegov namestnik, pošteti Slovenec g. Glinšek. Ta se ustavlja, češ: saj si ti — predsednik — tukaj; zakaj bi jaz prodsedoval? Oče Mravlak potem sejo sklene. Nekaj dni potem pa prejme Glinšek od „krajnega šolsk. sveta“ ukaz, da mora plačati deset gold. kazni, ker se je odtegnil svoji dolžnosti,

z drugimi besedami: ker ni hotel ubogati pri imenovani seji očeta Mravlaka. Proti temu ukazu vloži Glinšek protest na krajni šolski svet v slovenskem jeziku. Tu pa je segel v sršenovo gnjezdo! Kaj, slovensko vlogo se predrzneš poslati Velikonemu Mravlatu in Štibeneggu? Mož, ti si zgubljen! Toda mož korenjak ne zgubi korajže, čeravno mu pišeta Mravlak in Štibenegg, da ne sprejmeta njegove slovenske vloge. Kaj? To bom videl, ali smem po slovensko pisati takima gospodoma ali ne! misli si Glinšek ter se vsede pa napravi drugo pismo, se vé, da slovensko, do okrajnega šolsk. sveta. V tem je dokazal, kako nepostavno se mu je naložila kazen tistih 10 gld., katere mu ni volja plačati in kaka predrznost je to, če se tukaj, v sredi med samimi Slovenci zavračajo slovenske, in tirjajo nemške vloge. Po dolgem čakanju dobil je vendar enkrat od okr. šol. sveta odgovor, rekoč: Tistih 10 gld. mu ni treba plačati in drugič: krajni šolski svet mora sprejemati slovenska pisma. Dokler imamo še takih vrlih, pogumnih možev, kakor jih je hvala Bogu še dosti v naši okolici; nas nemčurji še ne bodo potlačili. Pa zdaj so ti ljudje novo stuhtali! Po svojem velikem preroku Fricu Mathesu so dali vprašati pri celjskem mestnem zastopu: Ali bi mesto ne hotelo prevzeti v svoje šole okoličanskih šolarjev? Tu vidite, kam pes tace moli. Mestne celjske šole so vse trdo nemške, kakor tam v „rajhu“; toraj v nje moramo stlačiti okoličansko mladino, da se okolica prej ko mogoče ponemči! Sirote uboge! Vi nam hočete zatreti našo okoličansko, že itak preveč ponemčeno šolo, v kateri se pa deca vendar še vsaj brati in pisati v slovenščini nauči. Slovenska okolica! Tu imaš očitne dokaze, da hočejo ptujci in pa narodni odpadniki zatreti tvoji mili, materni jezik!

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) Za to imenitno narodno početje je posojilnica v Celju darovala 100 fl. in društvo sv. Cirila in Metoda 50 fl. Kot pokrovitelj je vstopil: g. drž. in dež. poslanec M. Vošnjak, gosp. F. Deteček, c. kr. notar v Gornjem gradu, g. Dav. Škerbec, vikar v Konjicah, g. Jan. Schepitz, trgovec v Konjicah, vsi v znesku po 50 fl.; podporniki s vplačanim letnim doneskom po 5 fl. so: preč. g. Fr. Mikuš nadžupnik v Konjicah, č. g. Iv. Modic, župnik na Prihovi, g. Iv. Pospišil, lekarnar v Konjicah, g. M. Ogorevec, trgovec v Konjicah, g. dr. Dr. Prus, zdravnik, g. Mih. Novak, c. kr. sodn. pristav, gospa Josipina Prus, roj. plem. Uhl v Konjicah, preč. g. K. Gmeiner, župnik Širski, č. g. Juri Bezenšek, župn. v Čadramu, č. g. A. Fröhlich, nadžupn. v Slatini, g. A. Usbaher, trgovec na Laškem, g. Reich Ant., c. kr. uradnik v Gradcu, g. dr. J. Muršec, kons. svet. in prof., g. A. Brumen, c. k. prod. pristav v Sl. Bistrici, slavna rod-

bina Šket v Dramljah, g. Turnšek, trgovec v Nacaretu, g. Fr. Skaza, veleposestnik v Šmarji, g. dr. Josip Vošnjak, dež. odb. v Ljubljani, g. E. Žolgar v Celju, č. g. Fr. Žičkar, g. Janez Jerman, trgovec v Celju, g. L. Baš. c. kr. notar, g. dr. Iv. Dečko, preč. g. L. Potočnik, dekan v Gornjem gradu, g. dr. Filipič, odvetnik v Celju (prej 2 fl.) zdaj še letnino, g. Štefan Kocijančič, oskrbnik v Oplotnici, g. dr. Voušek c. kr. okr. sodnik v Gornjem gradu, č. g. J. Sreдинšek, žup. na Ponkvi, č. g. A. Inkret, kapl. na Ponkvi, g. dr. Srebre, odvetnik v Brežicah, č. g. Andr. Podhostnik, kpl. v Mozirji, č. g. A. Krek, župnik na Polzeli, g. Hausenbihler v Žavcu. Kot podporniki z mesečnim po 50 kr. so pristopili gg.: Fr. Kugler, Iv. Janežič, F. Rojnik, Vehovar, dr. Horvat, dr. Urb. Lemež, dr. Vrečko, Robič, T. Schuch in Petriček Ant. vкуп 5 fl. Po 2 fl. za štiri mesece: g. Iv. Gabršek, tajnik na Vranskem, g. Iv. Drobnič na Laškem. Po 1 fl. za dva meseca: č. g. Martin Stolz, kpl. v Čadramu, g. Ernst Širca v Žavcu in Neimenovan. Darovali so: Slavna banka „Slavija“ po glavnem zastopniku gosp. Hribarju v Ljubljani 20 fl., g. Skaza v Šmarji pri Jelšah je dalje nabral od raznih čast. podpornikov v Šmarji darov 36 fl. 80 kr., g. Miha Novak nabral od g. Janez Pospišila v Konjicah 2 fl. 18 kr., in od drugih č. podpornikov v Konjicah 7 fl. 50 kr., čitalniški udje Celjski 16 fl. 50 kr., zavarovalno društvo „Azienda“ po Maks Veršecu 20 fl., premil. g. knezoškof Lav. 10 fl., g. dr. Serneo, odvetnik v Celju, pokrovitelj 50 fl., sl. posojilnica v Žavcu, pokroviteljica 50 fl. Vкуп nabranih tedaj 739 fl. 98 kr. Prisrčna hvala vsem častitim gospodom podpornikom naše učeče se mladine. Tudi lepa hvala za priznalna pisma, katera dobivamo od vseh strani, da smo zadeli pravo, ker smo osnovali toli potrebno društvo. Prosimo pa tudi še ostale rodoljube, da tudi oni po svojih močeh darujejo za ta blagi namen.

Maks Veršec, blagajnik.

Od nekod. („Šolski vrt“.) [Konec.] Mi mislimo, da se zamore vsak učitelj v prav kratkem času hrvatskemu jeziku toliko priučiti, da bode s pripomočjo besednjaka prav lahko umel knjige pisane v tem jeziku. Vse to nam bode z ozirom na medsebojno spoznavanje in vzajemno slovstveno delovanje mnogo več koristilo, nego pa prelaganje knjig iz enega jezika v drugega. Kaj pa hočete z besedo „pomnožil“? Kdo je pomnožil? Prelagatelj!? G. Flegerič vam je znan kot pesnik, da bi bil tudi šolski vrtnar in učitelj, o tem še vsaj dosehdob nismo nič slišali. Vse to pa mora biti tisti, ki o tej stvari kaj piše, in bodi-si, da le prelaga, kaj pa še le če tudi pomnožuje. Prelagati, pomnoževati in krčiti navadne povesti, je čisto kaj drugega, kakor pa strokovne knjige. Kolikokrat se nameri, da pridemo do stavkov,

katerih v svojem jeziku ne moremo prav tako do besede povedati, ako pa še zraven o tem nimamo pravih pojmov, tedaj nastane gotov grdo zveržen nestvor, ki ga ne razume živa duša. S strokovnjaško knjigo se zamore tedaj le strokovnjak pečati; diletantizem zamore biti kje drugod, tukaj pa gotovo ni na svojem mestu. Ako še tedaj nimamo knjige „Šolski vrt“, sčasoma jo gotovo dobimo in to iz strokovnjaških rok, do tega časa pa potrpiamo! Družba sv. Mohora pa se naj pred vsem ozira na potrebe, katere občuti večina udov, in te so raznovrstne, pa dobre kmetijske knjige. To misel imeli so gotovo tudi imenovani učitelji, hoteči tem potom dobiti pripomoček, s katerim bi se pri nas pospeševalo sadjarstvo. To je pa vse hvale vredna misel, in družba bi večini svojih udov ustregla, ko bi jim podala dobro knjigo o sadjarstvu sploh. Isto tako bodemo družbi kaj hvaležni, ako nam poda vsako leto le eno knjigo kmetijske vsebine, pa knjigo, katero je spisal vselej le strokovnjak.

Več udov družbe sv. Mohora.

Iz Šalovec. (Odgovor dopisniku štv. 3. „Slov. Gosp.“) „Kdor ni z nami, je zoper nas“, — te besede se naslanjajo na onega človeka, ki je dal po nekom ta dopis črez našega župana skovati. Ta človek, je bil svoje dni tudi „rihtar“ na pol nemškega značaja, pa se sedaj v svojem dopisu jezi, da se je naš župan lansko leto sam vrinil za župana, in da volitev ni bila skoz središkega redarja naznanjena. Gospodine, ste-li morda vi pozabili, da se je dan volitve naznanil po celej občini vsakemu, ki ima pravico voliti? Ste menda pozabili priti k volitvi? Tudi trdite, da so ga njegovi izvoljenci na lastno njega komando izvolili. To tudi ni res, kajti bil je sedaj že v drugokrat skoraj enoglasno za župana izvoljen. Na dalje se pritožujete, da nekateri ne morete biti s to volitvijo zadovoljni. Ako se vam je krivica godila, zakaj se niste na dotičnem mestu pritožili? Nadalje mu očitajte, da je v spomladi, ko je dal pote nadelavati, vsakega delalca, ki se mu je preslab zdel, domu poslal. Prav tako, saj je občinski odbor sklenil v seji, da vsak, ki še ni petnajst let star, se ne sme sprejeti za delavca. Tudi nadalje v svoji jezi praviti, da se pri vsaki srenjski priložnosti popija žganja, to ni res. Ko so se pa poti nadelavali, je občinski odbor dovolil nekoliko pijače dati, to pa za tega del, ker ima naša občina veliko potov za nadelavanje, in ker se je to vse hvale vredno storilo. Nadalje tudi trdite, ko je bila volitev volilnega moža za državnega poslanca, da je nesel krčmar, ki je ob enem odbornik, žganja seboj; gospodine, tega pač niste poznali, to vam je bilo vino, to pa zaradi nekega tujca, ki je bil tamkaj pričujoč. Toliko za dnes, v prihodnje, ako Bog da zdravje,

bomo še marsikaj iz naše občine slišali. Za zdaj pa kličem vsem častitim bralcem „Slov. Gospodarja“: Bog nas ohrani v sreči, miru in prijateljstvu ter v slogi še mnoga, mnoga leta!

Iz sv. Pavla v Šavinski dolini. (Šolska podpora.) Tukajšnje učiteljstvo je po predlogu učiteljice gospodičine Potočnik sklenilo, da se pobirajo pri občinstvu dobrodejni doneski v denarji in pridelkih v to svrhu, da se revna, od šole oddaljena šolska mladina v zimskih poludnevih z najpotrebnejšo gorko hrano preskrbi. Po marljivem prizadevanju, katero je imenovana gospica v tej reči osvedočila, se je ta sklep tudi vresničil in po blagovoljnem sodelovanju sopruge nadučitelja, gospé Ane Vidic, katera je pripravo in razdelitev jedil oskrbela. Nasičenih je bilo vsaki dan nad 40 otrok. Naj prejmete omenjeni gospé, kakor tudi radodarno občinstvo lepo zahvalo in najde naj ta blagi čin tudi pri drugih šolskih občinah poposnemo!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Brž, ko ste delegaciji svoje delo skončali, jelo se je delo v državnem zboru. Obravnava se sedaj nova nagodba avstrijske z ogersko vlado. Na vrsti je narodna banka — tista, ki izdaja denar. Nekaj poslancev izlasti českih, terja, da se postavi, koliko velja, na denar iz papirja v vseh jezikih, kar se jih govori v naših deželah. Da-si je to le pravično, vendar sedaj ni nič iz tega, ker je vlada zoper to, češ, da na tem že le ni toliko. No, poslanec Vošnjak je prav rekel: Stvar je sicer majhna — na bankovih, a v načelu je velika! — Minister za uk in bogočastje, dr. pl. Gautsch, terja enega višjega uradnika več za svojo uradnijo, za-nj pa bi bilo treba 10.000 gld. V odseku, ki razpravlja proračun g. ministra, pa je večina poslancev zoper to. To je že prav. Kakor posojuje g. minister večini drž. zbora, tako vrača ona njemu. — Nemški drž. volilni odbor v Gradcu razpošilja sedaj posebno pismo volilecem. V njem jih roti, naj za božjo voljo ne silijo unih poslancev, ki so stópili iz nemškega kluba, na volilne shode, saj so še vselej taki, kakor so bili poprej. To je resnica, liberalni nestrpneži so bili pa so še vedno. Država in pravica niste jim na srcu. — Na mestu barona Pina so v ponedeljek izvolili z veliko večino v Velikoven posestnika Petra Laxa v drž. zbor. Ubogo slov. ljudstvo! Sedaj iz cele Koroške ni noben poslanec v drž. zboru za-nj. — Nekdanji italijanski minister grof Nicotera kupi si graščino Treibach pri Celovcu. — Ukaz dež. šolsk. sveta gledé poduka v nemščini po kranjskih ljudskih šolah, o katerem govori dopis iz Ljubljane v našem zadnjem listu, nič kaj ne dopada našim kranjskim rojakom. Očita se mu,

da je zoper ustavo, po vrhu pa še brez vse potrebe. Zadnji četrtek so po večih krajih na Kranjskem čutili potres a škode ni nikjer napravil. — Beseda v spomin prof. Erjavca je bila uno nedeljo izvrstna in pravi se, da še doslej v Gorici take niso imeli. Železnica iz Hrpelj v Trst bode spomladi gotova in se odpre dne 30. junija. Tistokrat pride tje tudi minister za trgovino marquis Bacquehem. — V Trstu, in en den tudi v Gorici, je bil nadvojvoda Rainer. Na obeh krajih si je ogledal vojaštvo, v Ogleji pa staro cerkev in muzej ali poslopje, kjer se hranijo imenitne reči starih časov. — V hrvaškem saboru so imeli uni den hudo sejo. Hodilo je za to, ali se izroči znani dr. Starčević sodniji, pri kateri ga nekdo toži, ali ne. „Narodna“ večina je privolila in gotovo je, da bode dr. Starčević obsojen, pa tudi to je gotovo, da ga še to ne bode uničilo. — Tisza, sedaj tudi minister za finance, ima še vedno ogerski drž. zbor pod komando ter mu ta dovoli, kar koli terja od njega. K večjemu pozaropoe še kak poslanec v zboru, kmalu pa je vse tiho in minister ima, kar hoče. Tako se mu je njegov proračun vzprejel tudi tokrat brez vse spremembe. Madjar dela torej naprej dolgo.

Vnanje države. V nedeljo dne 13. marcija. so bile v Petrogradu slovesne zadušnice za umorjenim carjem Aleksandrom II. Da bode carova rodbina pri njih, je bilo znano. Zato pa so nihilisti izvolili si ta dan, da umoré še tega carja. Na srečo pa so še poprej ujeli 6 oseb, ki so imele razstrelivo pri sebi. Car in carica sta se preselila za tem iz Aničkega dvora v Gačino. Ruska vlada vabi velesile, naj storé kaj da postane v Bolgariji kmalu red in pravi se, da so te pri volji. Samo volja je pač tu premalo. Odkar je bolgarska vlada zadnjo ustajo s kraja zadušila, vré hudó po celi deželi, sedaj še ima vlada precej moči, toda izviye se ji, kakor je tam že navada, lahko že čez noč in potem gorjé. — Ruski zastopnik na Cetinju je šel v Petrograd, pa tudi ta na Dunaju. Misli se, da je nju odhod v zvezi z Bolgarijo. — Trgovinske pogodbe med Avstrijo pa Rumunsko še ne bode kmalu. Rumunski kralj gre v Berlin na rojstni den nemškega cesarja, z njim pojde tudi minister Stourdza. Le-ta ostane nazaj gredé na Dunaju ter se začne potem pogajanje za novo nagodbo. — Na Nemškem so sedaj veseli, da imajo volitve za seboj: ljudi malo skrbí, kaj da ugane nov državni zbor. Bismark pa je tudi vesel, saj ima sedaj večino v zboru, ki gre za njim čez drn in strn. Tedaj pa bode lahko storil, kar bo hotel, dokler še živi stari cesar. Pozneje bode pa menda že drugače. — V Londonu, glavnem mestu Anglije, so tovnjej tatje si napravili velik obed, prišlo jih je 150 — sami taki, ki so bili že zavoljo kake tatvine

sedeli. — Francoski vojni minister, general Boulanger, je dobil iz Rusije častno sabljo. To se tolmači, da si želi višji ruski svet francoske zveze. — Italijanska vlada je odložila zborovanje drž. zboru, menda zato, ker jej poslanci nasprotujejo. Posebno zoper obnovljenje zveze z Avstrijo in Nemčijo kriči se veliko a kralj Umberto hoče tako zvezo in vlada mora skrbeti zato, kako da shaja s poslanci. — Španije si je premenila vojnega ministra ter je odstopil liberalni general Castillo, na njega mesto pa je stopil konservativni general Cassolo. Zadnji ima zasluge iz državljskih bojev, potem pa je bil delj časa zapovednik na otoku Kuba. — V Ameriki se je na železnici, ki pelje iz mesta Boston, šest milj naprej, prevrnil poštni vlak čez most ter je pokopal v valovih ali pobil nad 20 ljudi.

Smešnica 11. Kmetje so sedeli v krčmi pri Kapljarju. Že marsikatero so rekli pa tudi vinski kaplji niso nič prizanesli. V tem jim pride beseda tudi na vojsko. Eni so za to, da bo, drugi pa za to, da je ne bo. Krčmar je bil še le to večer prišel iz mesta in razloži jim tedaj, kaj je o tem slišal v mestu. „Kaj“, vpraša na koncu svojih besedi, „kaj tedaj menite, ali bo vojska, ali je ne bo?“ — „Koliko pa je že nocej na uri?“ oglasi se z debelim glasom kmet Vogljjar. Vsi se obrnó in pogledajo na uro, ki je visela na steni pri dverih. „Ena po polu-noči!“ — „O“, vzdihne sedaj Vogljjar ter seže po klobuk, „pri meni bo sedaj že vojska!“

Razne stvari.

(K odborovi seji družbe duhovnikov) prihodaji pondeljek, to je, 21. t. m. ob 11. uri predpoldnem v kn. šk. pisarni čč. gg. odbornike uljudno vabi Predstojništvo.

(Odpotovanje.) Cesarjevič Rudolf se je v noči od 15. na 16. marcija odpeljal v Berlin. Tam bode zastopal prevz. cesarsko rodbino pri slovestnostih, ki se vršé o 90. rojstnem dnevu nemškega cesarja Viljelma

(Podpora) Njih ekscelencija, mil. knez in škof so darovali 10 fl. za dijaško kuhinjo v Celju.

(Jour fix.) Zadnjo soboto se je začel jour fix v čitalnici v Mariboru. Bral je č. g. Ant. Borsečnik, stolni vikar, zanimivo razpravo o posebnostih imenitnih mož. Prihodnji jour fix bode pa v nedeljo o 7½ večer in bode pri njem branje „o zaslugah duhovništva za slov. literaturo“.

(Prvi glavni zbor Cecilijinega društva) se je vršil dne 13. t. m. v Mariboru pri prav obilnem številu zbranih udov. V odbor so bili voljeni čč. gg.: Fr. Ogradi, kanonik, K. Hribovšek, spiritual, Dr. Kukovič, pro-

fesor, Iv. Miklošič, gl. učitelj, Pereg. Manih, stolni organist, Avg. Satter, stolni koralist, Fr. Heber, stolni kaplan, Ljud. Hudovernik, mestni kaplan, Al. Meško, stolni vikar. Predsednik društva je preč. g. ravnatelj Ogradi, Načelniku začasnega odbora preč. g. kanoniku Dr. Križaniču, ki vsled preobilnih poslov ni hotel mesta v odboru sprejeti, se je izrekla javna zahvala za mnogi trud pri ustanovitvi novega društva. Mi želimo društvu in nja predstojništvu obilno blagoslova božjega in pomoči človeške.

(Častno meščanstvo.) Mestni zastop v Mariboru je podelil svojemu najstarejšemu udu, g. Fr. Stampflu, častno meščanstvo. Mož je celih 25 let, odkar obstoji mestna hranilnica, v nje ravnateljstvu ter ima izlasti v tem oziru zasluge za mesto.

(Imenovanje.) G. Fr. Kankovsky, komisar pri c. kr. okr. glavarstvu v Mariboru, pride v Gradec za tajnika c. kr. namestnije.

(C. kr. gimnazija.) Kakor gre najnoveji ukaz naučnega ministra, ne vzprejme se poslej noben učenec v I. razred [c. kr. gimnazije, kakor če še v tistem letu, ko vstopi, dovrši 10. leto. Uzrok je bojda ta, da še sicer otroci niso zreli za nauke, kakor jih daje gimnazija.

(Promet.) Posojilnica v Makolah je leta 1886 imela dohodkov 41.405 fl. 61 kr., stroškov pa 41.581 fl. 80 kr., torej je bilo vsega prometa 82.987 fl. 41 kr. Kar je posebno veselo, je pa to, da še ta posojilnica doslej ni trpela nobene izgube ter tudi ni imela nobenih sitnob od svojih dolžnikov.

(Karte.) V krēmi Antona Lenija v Bukovcu pri Celju so metali karte, v tem pa so se skregali. Točaj Mih. Kaljar jim je sicer pokazal, kje so zidarji luknjo pustili, toda malo zatem mu je eden rinil nož v srce, da se je zgrudil pri priči mrtev na tla.

(Sprememba.) Ker je dosedanji oskrbnik Št. Pavlskih benediktincev v Mariboru, č. g. P. Maver Peringer nevarno vzbolel, za to pride na njegovo mesto č. g. P. Beda Schroll, doslej oskrbnik v Eberndorfu na Koroškem. P. Maver Peringer si je, odkar je bil v Mariboru, pridobil mnogo prijateljev v našem mestu. V politiko se po navadi ni silil.

(Radodarnost.) Deželni odbor v Gradcu je dovolil trgu Muta 500 gld. brez vseh obresti, da si napravi ta vodotok, čegar potrebo čuti. Isti dež. odbor pa ni dovolil nobene podpore Ormožu za bolenišnico, ki si jo je to mesto napravilo za ljudi, ki bi vzboleli na kaki kužni bolezni.

(Okrajni zastop.) Letos bodo nove volitve v okrajne zastope v Sevnici, v Kozjem in v Brežicah. Dež. odbor je pritrdil sestavi volilcev, katero je c. kr. namestnija priredila za nove

volitve. Mi opomenimo rodoljube tistih okrajev, naj si ogledajo te imenike ter skrbé ob času, da se v njih popravi, ako je kaj naopak pri njih.

(Sejem.) V sredo dne 2. marcija je bil na Ptuj živinski sejem. Živine je bilo veliko ali kupcev za njo ni bilo posebno veliko. Veliko se je je gnalo domov, ker se za njo ni našlo kupca.

(Rač. sklep.) Šoštanjska posojilnica imela je v preteklem letu prometa 160.552 fl. 83 kr.; rezervna fonda znašata 8631 fl. 98 kr.; čisti dobiček pa 1623 fl. 56 kr., kateri se bode pa tudi k rezervnemu fondu pripisal.

(Tako ni prav.) Odkar je občina Celjske okolice v rokah nemčurjev, trudi se nje zastop na vse kripelje, da spravi tamošnje prebivalce v nemčurski koš. Ker mu pa to ne gre po volji pri stariših ljudeh, zato je segel na mlade, na otroke v šoli. On namreč berači pri mestnem zastopu v Celju, naj združi šolo za okolico s svojo, čisto nemško šolo. To beračenje se celo mestnemu zastopu ni dopadlo ter ga je odstopil mestnemu šolskemu svetu. Ta naj bi ukrenil, kar bi v tem izpoznal za dobro. Gledé na to vprašamo: ali še možje, ki sedé v zastopu okolice Celja, vedó, kaj se pravi: Mene je sram?

(Hudodelstvo.) V torek dne 1. marc. se je v Dornavi pri Ptuj izgodilo strašno hudodelstvo. Hčer tamošnjega posestnika, Jož. Hrga, našli so v jutru obešeno tik postelje. Na postelji, ki je bila s krvjo polita, pa se je videlo, da jo je nek zlodej poprej zadrnil, in jo še le potlej obesil. Par dni poprej je revica bila vzdignila blizu tisoč gld. iz hranilnice in to je bilo brž čas tudi krivo njene smrti.

(Nesreča.) Pri sv. Florijanu poleg Rogateca je uno nedeljo 4 let staro dekle zgorelo. Stariši so ga pustili doma, ko so se podali v cerkev. Otrok je našel žveplenke ter jih užgal, v tem pa je nazadnje sam zgorel.

(Za Rajčev nagrobni spominek) darovali so dalje sledeči čč. gg.: A. Belšak, žup. pri sv. Petru 5 fl., Ant. Žlogar, kapl. v Ljubljani 4 fl., A. Raič, c. kr. uradnik v Gradcu, 3 fl., Fr. Urbas, velepos. iz Št. Lovrenca, Jož. Hržič, žup. v Polskavi, J. Štarkelj, trgovec v Ptuj, po 2 fl., Ant. Hajšek, dekan v Slov. Bistrici, Jan. Lenart, župnik v Tinjah, po 1 fl. Vkup 21 fl. Srčna hvala vsem gg. dariteljem. Odbor.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Fr. Stabuc, doslej kaplan v Konjicah, pride za kaplana v Videm in č. g. Matija Stoklas, kaplan pri sv. Križu na Murskem polju, gre za II. kaplana v Konjice. Druga kaplanija pri sv. Križu pa ostane prazna.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg.: Wretschko, opat 10 gld., Grušovnik 11 gld., Hajšek, Frece in Petan po 1 gld.

Loterijne številke:

V Trstu 12. marcija 1887: 63, 69, 90, 68, 32
V Lincu " " 65, 87, 69, 43, 28
Prihodnje srečkanje 19. marcija 1887.

Poslano.

V lekarni pri „Zamorcu“

na Dunaju, Tüchlauben 27

se dobijo vse zdravilne specialitete in zdravila vsaki dan po pošti. 8—24

Poslano.

P. n. blag. gg. udom „Matice Slovenske“!

„Matica Slovenska“ izda vsako leto navadno po troje knjig. Te knjige so broširane. Ali koliko je vsaka knjiga več vredna, ako je lično in trdno vezana, to vsak prizna. Posamezna vezana knjiga, ako je količkej lično vezana, stoji mnogo več, kakor če se jih večje več na jedenkrat. Na tej podlagi sklenil sem, knjige „Matice Slovenske“, in sicer navadni format, kakor jih slednja izdaje, vezati **okusno, v trdo in fino angleško platno po tako nizkej ceni, kakor je mogoče**. Platnice z vezanjem vred stale bi za knjigo 40 kr. Ta vez stala bi trikrat menj, nego bi se posamezna knjiga vsaj primerno dala vezati. Da mi boče pa mogoče platnice in vez po tej, gotovo nizkej ceni izdelovati, je to, da bodem vsa dela izključljivo v svojej knjigoveznici izdelal, in pa, da me p. n. blag. gg. udje „Matice Slovenske“ počastě z obilimi naročili. Vez in platnice stale bi za vse tri knjige, ki jih izdā „Matica Slovenska“, **samo 1 gld. 20 kr.**

Prosim pa častite ude, da me z naročili kmału počastě ter s tem pooblastě, da dobim pravo število nebroširanih pol Matičnih knjig in morem tako o pravem času platnice prirejati ter knjige brez zadržka izdelati.

Naročnina za vezanje naj se direktno námě pošilja, da upravnštvo „Matice Slovenske“ ne bode nadlegovano. — Pošnina znaša do 10 milj daljave 21 kr. in čez 10 milj 36 kr. do 5 kilo teže, torej se tudi lahko trije naročniki skupno naročē.

V nadeji mnogih naročil, priporočam se z odličnim spoštovanjem

Ivan Bonač,

knjigovezec,

1—2

Ljubljana, Poljanska cesta št. 10.

Učenec, 15 let star, se takoj sprejme pri Janezu Kokolu, mizarju pri spodnji sv. Kungoti.

Dobro vino,

95 polovnjakov leta 1885 poda po nizki ceni na veliko ali malo gosp. Matija Drofenik, po dom. Ješovski, posestnik pri sv. Križu, pošta Slatina (Sauerbrunn.)

Penzijonirani činovnik

išče stanovanje v mestu Mariboru. s tremi sobami in z drugimi potrebnimi shrambami (ne sme pa biti temno in vlažno); ako kdo ima tako stanovanje, naj to naznani pod naslovom F. K. W. po uredništvu „Slov. Gosp.“ 3-3

Vabilo

na naročbo in prošnja.

„Zgodovina pedagogije“, ki se tiska v „Učiteljskem Tovarišu“, izide v posebni knjižici, ki bode stala 70 kr. Dovoljujem si vabiti, da bi si jo naročili gg. učitelji in šolski prijatelji. Pri tej priliki prosim, da bi mi oni gospodje, ki so dobili od mene kako knjigo na ogled, vrniti jo blagovolili na moje stroške, ako jo obdržati ne nameravajo.

V Krškem, 10. marca 1887.

1-3

Ivan Lapajne.

Naznanilo.

Pri občini Marijagradec blizo Laškega trga se oddaje s 1. aprilom 1887 služba obč. sluge. Letne plače je 144 gld., potem potrebna oblačila in 10 gld. vsako leto za obutev. Prošnjiki ne smejo biti nad 40 let stari in morajo znati slovenski brati in pisati. Taki prošnjiki, kateri so vojaki bili, ali pa katerim so tukajšnje krajne razmere znane, imajo prednost. Prošnje, ki morajo s 50 kr. kolekom prevedene biti, naj se pošiljajo najdalje do 28. marca t. l. podpisane županstvu.

Županstvo Marijagradec, pošta Laški trg dne 7. marca 1887.

1-2

Župan: Hrastnik.

Učenec se takoj sprejme v prodajalnici z raznim blagom M. Petriča v Stridovi pri Ljutomeru.

Vsake vrste semena

bodi si detelje, trave, zelišča, gojzdne ali sadne peške, kakor tudi več sort lepih cvetlic priporoča po solidni nizki ceni

M. Berdajs

3-4

v Mariboru.

Najboljše deteljno seme

štajersko in lucernsko, garantirano z največjo kaljivostjo in brez spredenca, kakor tudi raznovrstna travna in pesina semena se dobivajo pri

Josip Širci

Žavcu. (Sachsenfeld.) 1—3